

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Delavniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.
Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.
Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Krščansko-katoliška stranka.

»Splošna volilna pravica«, bilo je geslo nedavno umrlega grofa Taaffeja. Ta pa bi bila smrtni grob oni stranki, ki je prava kuga avstrijskih narodov, judovsko-liberalni stranki. »Splošna volilna pravica«, zadonelo je po dunajski zbornici, in zaječal je Izrael in z njim nemški liberalci. Pa čudo! Hohenwart noče nič vedeti o splošni volilni pravici. Minister Taaffe mora odstopiti, koalicija nastane in liberalci so še celo na boljšem, kakor prej, »na konju«, kakor so se širokoustili, s pomočjo katoliških poslancev. Ta čas so liberalci dobro porabili. Pred vsem so uvedli zlato veljavo na korist malikovalcem zlatega teleta, a katoliškemu ljudstvu na škodo; tudi so zasedli najvažnija mesta pri ministerstvu in zunanjih uradih liberalci in Poljaki.

Pa bilo je konec koalicije in po kratkem premolku so prišli Poljaki z Badenijem na državno krmilo, in Badeni se je podvizal pokazati, da so mu liberalci kaj pri srcu. Med tem so bile namreč na Dunaju volitve v mestni zastop. Krščanska stranka z Luegerjem na čelu premaga z ogromno večino judovsko-liberalno stranko. Dve tretjini mestnih očetov izvoli Luegerja dunajskim županom. Toda Badeni ga ne potrdi. Zaradi tega seveda vrisk in pisk v judovskem taboru. In Hohenwart z nekaterimi konservativnimi poslanci pritrudi Badeniju — zopet liberalcem v korist. Zato izstopi več najboljših poslancev iz Hohenwartovega kluba in ustanovijo novo »katoliško ljudsko stranko«.

Sedaj se bije kaj ljut boj med Badenijem in Luegerjem, ali prav za prav med krščansko stranko in liberalci. Ta boj za nas Slovence ni nikakor brez pomena; saj nam ni vse eno, če zmaga krščansko ljudstvo, ali pa judovsko-liberalni kapitalizem. In kaj je to liberalni kapitalizem? To so oni liberalni bogataši, ki pri svojih velikanskih trgovinah, fabrikah in na borzah denar skupaj spravljajo, bodisi na pošten, ali nepošten način, to so one denarne pijavke, ki se živijo od tvojih krvavih žuljev. Tvojim poljskim pridelkom delajo oni ceno, ne ti, ki si oral in sejali, in sicer tako nizko ceno, da se lahko reče: Ti si sejali, liberalci je pa žel. S svojim fabriškim delom zatirajo poštenega rokodelca in malega obrtnika ter delajo postave, katere so vse bogatašem v korist, ljudstvu pa na škodo. Zato ni čuda, da propada kmečki stan. Liberalci sovražijo vse, kar je tebi svetega. Mrzi tvoj jezik, mrzi tvojo vero. Njegovo je geslo: Proč z vero, proč s cerkvijo! Vera nima nič opraviti v družinah, v šolah, v državi.

In dokler bodo imeli v Avstriji liberalci moč, dokler bodo postave v liberalnim smislu, ni upati, da bi se zboljšalo naše versko, narodno in gospodarsko stanje. Zato pač moramo biti hvaležni možu, bodisi narodnosti katere koli, ki mu je geslo: Proč z judovskim libera-

lizmom! In tak mož je vodnik dunajskih kršč. socialistov, Lueger. Med Slovenci ima sicer mnogo nasprotnikov, ker je nekdaž glasoval s svojo stranko zoper celjsko slov. gimnazijo. Pa mu moramo odpustiti, samo zavoljo tega ga pač ne smemo zavreči. Večjega pomena je njegov boj zoper liberalizem, kakor celjska gimnazija. Je premagan ta na Dunaju, bo kmalu tudi drugod, in od tega imamo Slovenci stokrat več dobička, kakor od ene slovensko-nemške gimnazije.

Vrhu tega pa Lueger osebno ne mrzi našega naroda; le zavoljo svojih volilcev je bil prisiljen ravnati tako. Da nam mož ni krivičen, sledi iz nekega govora, ki ga je imel po leti na Zidanem mostu z nekim našim narodnjakom. Dotični gospod ga vpraša, kako se bo Lueger ravnal glede celjske gimnazije. Lueger mu pove, da bo sicer glasoval proti gimnaziji, to pa zato, ker bi mu nasprotno postopanje škodovalo pri dunajskih volitvah in ker je prepričan, da Slovenci dobijo brez njegove stranke večino za celjsko gimnazijo. Če bi pa celjsko vprašanje na kak način prišlo v nevarnost, bode prepričani, je dejal Lueger, da vam priskočim s svojo stranko na pomoč.

Ožita se mu, da se je pretesno zvezal z nemškimi nacionalci, ki so brezverci in naši nasprotniki. Pa s tem še ni rečeno, da se je izneveril svojim krščanskim načelom. Dokler se pa to ne zgodi in dokler se neustrašno bojuje zoper pogubni liberalizem, tudi našemu narodu v korist, nam je Lueger drag in ljub. Draga in ljuba nam je njegova krščansko-socialna stranka, kakor tudi nova katoliška ljudska stranka, ki Luegerja vrlo podpira. Mi pač želimo, da se kedaj iz teh strank izcimi ena krščansko-katoliška socialna stranka ki bi si zbrala v svojem krilu katoliško misleče može vseh jezikov in narodov avstrijskih. Tedaj bi pa smrtni zvon zapel judovskim liberalcem, in kmalu potem brezverskim nacionalcem. In Avstrija bi ustala omlajena: versko prepričanje bi oživel, gmotno stanje ljudstev se zboljšalo, mir bi zavladal med narodi in katoliška ideja bi vrlo pospeševala narodno idejo slovenskega ljudstva J—p.

Celjsko okrožno sodišče.

Interpelacija državnega poslanca dr. Gregorčca in tovarišev na pravosodnega ministra v seji dne 27. novembra 1895. leta.

Dne 12. novembra t. l. je končal v proračunskem odseku sedanji gospod pravosodni minister svoj govor z nujnim pozivom na vse stranke, »da bi se sodnijski stan ne vlačil v narodna nasprotstva in da bi se ne zadrževal v njegovem težavnem in odgovornem poklicu«. Dobro! Toda tudi sodnijski stan ne sme strastno segati v

politični boj in narodna nasprotstva ostriti, kakor imajo to navado nekateri sodniki v okrožju višjega deželnega nadsodišča graškega. V dokaz temu naj služi moja dne 19. julija t. l. na tedanjega vodjo pravosodnega ministerstva žalibog brez uspeha stavljena interpelacija, v kateri sem vprašal, je-li pravosodno ministerstvo voljno, odkazati sodnemu adjunkt dr. Wokaunu drugo bivališče, v katerem ne bode od njega tako sovražnim Slovincem govoril pravice.

Od tedaj pa se je sledeče zgodilo: C. kr. adjunkt dr. Wokaun — ud vseh nam sovražnih društev ter odseka za znano bismarkovanje — je pouzročil ustanovitve novega bojnega društva proti Slovincem, ki smo v veliki večini v okrožju celjskega okrožnega sodišča. To društvo je izdalo — prim. »Tagespošto« št. 319 od 18. novembra 1895 — oklic na »Alldeutschland«, v katerem vabi k boju proti najljutejšim sovragom — Slovincem, proti slovenskemu stvoru (slovenski gimnaziji), da se mesto Celje reši pred slovensko nevarnostjo in silo in s tem ohrani most do Adrije, ki je vedno bilo in mora ostati nemško morje. Pri osnovnem zborovanju je pobijal dr. Wokaun z vso strastjo kulturna prizadevanja Slovencev, trdil je, da smo okrajni zastop vsled nekega čudnega tolmačenja postav pri upravnem sodišču, torej tako rekoč nepostavno dobili v roke, in imenoval slovensko gimnazijo agitacijsko središče, duhovnike pa agitatorje in prenapetneže.

Samo ob sebi je umljivo, da mora tako prenapeto vedenje c. kr. sodnega adjunkta pouzročiti največje nezaupanje v nepristranost sodniškega stanu. V boljše pojasnilo se to-le: Odvetnik in deželni poslanec v Celju, gosp. dr. Dečko, je bil v »Deutsche Wacht« psovan kot dr. Zguba. Tožil je odgovornega urednika zaradi prestopka po § 496. kaz. zak. C. kr. okrajno sodišče v Celju pa je našlo v tej besedi »pregrešek, ki se mora strogo kaznovati in ki spada pred porotnike«, in se je proglasilo za nepristojno. Ta sklep pa je c. kr. okrajno sodišče razveljavilo in okrajnemu sodišču naročilo, da mora soditi, ker je brez dvoma razžaljivi priimek »dr. Zguba«, če se ne navede nobeno dejstvo, psovanje.

C. kr. okrajno sodišče je torej moralo soditi, pa sedaj naenkrat ni več našlo nič kaznjivega na tej besedi. Privatni tožitelj se je pritožil pri c. kr. okrožnem sodišču. Pri prizivni obravnavi pa je spoznalo to sodišče, ki je nekaj časa poprej izreklo, da je c. kr. sodišče pristojno, nasprotno, da c. kr. okr. sodišče ni bilo pristojno. Urednik je bil oproščen. V apelnem senatu so bili gospodje: Reitter, Balogh, Schäftlein in Wokaun. V očigled takih dogodkov stavijo podpisanci vprašanje: Jeli pravosodni minister voljen:

1. svojo pozornost obrniti na take za Slovence neznosne razmere pri okrožnem sodišču celjskem; 2. omogočiti, da se potrebno zaupanje v popolno nepristranost sodniškega stanu zopet vrne pri Slovincih, ker je sedaj po opisanih dogodkih zelo omajano. — Dunaj, dne 27. novembra 1895.

Cerkvene zadeve.

Nova maša na Zavrču.

Vsaka nova maša je znamenita slovesnost. Nova sv. maša na Zavrču, letos na praznik brezmadežnega spočetja Device Marije je pa posebno znamenita; kajti pel jo je polubrat završkega vlč. gospoda dekana, častiti pater Maksimilijan Zaplata, ki si je kot učitelj slovenske mladine v petnajstih letih bil stekel lepe zasluge za naše ljudstvo.

Častiti pater Maksimilijan Zaplata se je narodil l. 1855. pri Sv. Križu na Murskem polju in dobil pri sv. krstu ime Alojzij. Dovršivši šest latinskih šol in zrelostni izpit na učiteljsku v Mariboru, moral je k vojakom; in kot vojak 47. pešpolka se je udeležil okupacije v Bosni. Ko je nato še eno leto služil cesarja in postal četnik, prišel je za učitelja v Zagorje, kjer je bival blizu 9 let. Od tod je prišel l. 1888. na Planino za nadučitelja, kjer je bil do vseh svetnikov 1892.

Gospod Alojzij Zaplata je bil izvrsten učitelj, kar so tudi višji morali priznati, dasi se je povsod kazal neustrašenega Slovence. V šoli ni samo posvetnih predmetov umljivo prednašal, ampak, ako gospoda kateketa ravno ni bilo v šolo, učil je otroke tudi katekizem. In šolarjev ni samo učil lepega krščanskega življenja, bil jim je tudi vzgled, zlasti v cerkvi. Vsled tega je bil odkritosrčen prijatelj duhovščine, in večkrat se je izrazil, da mu je žal, da ni duhovnik.

L. 1892. je kot nadučitelj planinski veliko občeval s št.-viškim župnikom, č. g. Ant. Ribarjem. O vseh svetnikih istega leta dá slovo lepi službi ter vstopi v samostan čč. oo. kapucinov v Švanbergu, kjer ostane kot novinec eno leto. Pred dvema letoma ga pošljejo predstojniki v Celovec, da ondi študira bogoslovje. In letos dne 26. nov. so ga posvetili celovski knezoškof v mašnika, dne 8. dec. pa se je P. Maksimilijanu izpolnila najsrčnejša želja: pred oltarjem Gospodovim je prvič zapel glorio in opravil najsvetejšo daritev v župni cerkvi na Zavrču.

Na predvečer so novomašniku bivši tovariši, gg. učitelji Vobič, Cizelj, Lesjak in Pristernik, napravili podoknico, v nedeljo pa so krasno peli pri svitancah, ob 10. uri pa pri novi sv. maši. Pridigoval je novomašniku č. g. Fr. Kolarič, naš rojak in župnik v Porečah na Koroškem. Ganljivo in navdušeno je govoril o častiljivosti in težavah duhovniškega stanu. Videlo se je, da sta si z novomašnikom srčna prijatelja že izza mladih let. — Č. P. Maksimilijanu želijo vsi njegovi prijatelji in njegovi bivši učenci vso obilnost milostij božjih. Bog mu daj učakati zlate sv. maše! K.

Mili darovi za družbo vednega česčenja.

Ljutomer 10 gld., Rogatec 6 gld. 42 kr., Sv. Hema 13 gld. 60 kr., Rajhenburg 10 gld., Sv. Peter pri Mariboru 18 gld., Sv. Ilj pri Gradiču 10 gld. 92 kr., Pišcece 15 gld., Kozje 8 gld., Podsreda 7 gld. 08 kr., Podčetrtek 7 gld. 95 kr., Sv. Frančišek v Stražah 5 gld., Središče 6 gld. 40 kr., dobrotnice na Ptuj 20 gld.

Gospodarske stvari.

Beseda o sadjereji in lovski postavi.

Skrajni čas je došel, da treba sadjereju okovariti svoje ljubljence, mlado sadno drevje, pred zimskim sovražnikom. Pač mu je dosti dela, predno vse varno zavije s slamo ali trnjem ali obda s koljem. Zadnje je sicer najbolj trpežno, ali ima za drevje tudi svojo napako. Koliko mladih korenin se s tem rani, marsikrat tako hudo, da se drevo posuši vsled tega!

Toda težava na eni, škoda na drugi strani. Kako priti temu v okom? Nič drugače, kakor da se lotimo sovražnika od spredaj s tem, da si priborimo pravico, svojo lastnino braniti pred vsemi sovražniki. To pa je mogoče le takrat, kadar dobimo postavo, katera bode nad strakami in čuvala pravice vseh enakomerno. Zadača jej mora biti pravi napredek gospodarstva, torej tudi sadjereje.